

Erasmus+

Українська
Асоціація
Європейських
Студій

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДОНЕЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ УПРАВЛІННЯ
(М. МАРІУПОЛЬ)

КАФЕДРА ЖАНА МОНЕ
«АНАЛІЗ ТА ЗАСТОСУВАННЯ ЄВРОПЕЙСЬКОГО
ДОСВІДУ ДЕМОКРАТІЇ ТА НАЛЕЖНОГО ВРЯДУВАННЯ
В УКРАЇНІ»

JEAN MONNET CHAIRS
«ANALYSIS AND IMPLEMENTATION OF EUROPEAN
EXPERIENCE IN THE AREA OF DEMOCRACY AND
GOVERNANCE IN UKRAINE»

ДО 25-РІЧЧЯ ДОНЕЦЬКОГО ДЕРЖАВНОГО УНІВЕРСИТЕТУ УПРАВЛІННЯ
ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ, ДОПОВІДЕЙ

ІНТЕРНЕТ – КОНФЕРЕНЦІЯ

«УКРАЇНА ТА ЄС: МОЖЛИВОСТІ ТА ПЕРСПЕКТИВИ СПІВПРАЦІ»

INTERNET CONFERENCE MATERIALS

«UKRAINE AND EU:
OPPORTUNITIES AND PERSPECTIVES FOR COOPERATION»

18-19 травня 2017
Маріуполь

18-19 May 2017
Mariupol

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДОНЕЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ УПРАВЛІННЯ
(м. Маріуполь)**

**Кафедра Жана Моне
«Аналіз та застосування європейського досвіду демократії та
належного врядування в Україні»**

*ДО 25-РІЧЧЯ
ДОНЕЦЬКОГО ДЕРЖАВНОГО УНІВЕРСИТЕТУ УПРАВЛІННЯ*

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ, ДОПОВІДЕЙ

ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЯ

**«УКРАЇНА ТА ЄС:
МОЖЛИВОСТІ ТА ПЕРСПЕКТИВИ
СПІВПРАЦІ»**

**18-19 травня 2017 року,
Маріуполь, Україна**

співробітництво, взаємний обмін інформацією, практикою та досвідом в галузі професійної освіти та навчання сприятиме розвитку системи професійної освіти та навчання, подальшому підвищенню кваліфікації протягом трудової діяльності (життя), що відповідає реаліям в контексті змін на ринку праці, а також необхідності створення національних механізмів з метою покращення прозорості та визнання кваліфікацій і компетенцій, використовуючи досвід Європейського Союзу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Інформаційно-аналітичні матеріали Міністерства освіти і науки України до слухань Комітету з питань науки і освіти Верховної Ради України на тему: «Про стан професійної освіти в Україні та напрями удосконалення нормативно-правової бази» (Професійно-технічна освіта), МОН 2015 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://kno.rada.gov.ua/komosviti/control/uk/doccatalog/list?currDir=66632>.

2. Супрун В. В. Теоретичні та практичні аспекти регулювання професійної освіти в Україні / В. В. Супрун // Вісник післядипломної освіти: зб. наук. пр.– 2016. – Вип. 2 (31). – (Серія «Управління та адміністрування»).– С.108-123.

3. Професійна освіта як складова забезпечення кваліфікованого кадрового потенціалу України: проблеми та шляхи вирішення: матеріали парлам. слухань у Верховній Раді України 1 червня 2016 року / Верховна Рада України, Комітет з питань науки і освіти . – К.: Парлам. вид-во, 2016. – 320 с. – (Серія «Парламентські слухання»).

Ключові слова: освіта, професійна освіта, децентралізація управління освітою, конкурентоспроможність, міжнародна співпраця, європейський рівень, ринок праці, ЄС.

Key words: education, vocational education, decentralization of administration of education, competitiveness, international cooperation, european level, labor market, EU.

Денис Тарасенко,

*к.держ.упр., доцент, декан факультету права і соціального управління
Донецького державного університету управління (м. Маріуполь)*

НАПРЯМИ СПІВРОБІТНИЦТВА УКРАЇНИ ТА ЄС У СОЦІАЛЬНІЙ СФЕРІ

Denis Tarasenko,

*PhD in Public Administration, the Dean of the Faculty of Law and Social Management
Donetsk State University of Management*

THE AREAS OF UKRAINE AND EU COOPERATION IN THE SOCIAL SPHERE

Одним з пріоритетних напрямів співробітництва України та Європейського Союзу є соціально-економічний розвиток. Перевагами даного напрямку є досягнення високого рівня соціальних стандартів та розвиток гуманітарної сфери. Важливим поступом при досягненні стратегічно важливої мети є реалізація Угоди про асоціацію між Україною та ЄС.

Як засвідчує досвід, існують два основних способи формування і розвитку соціальної політики як суспільного інституту: 1) розбудова власної формальної структури, орієнтованої на контури власної неформальної структури; 2) адаптація (шляхом запозичення та легітимації) структури успішної моделі соціальних інститутів зарубіжних країн. Перший спосіб розбудови інституту соціальної політики є більш притаманним для країн, у яких соціально-правові норми закріплюють становище різних соціальних суб'єктів та порядок відносин між ними, засновані на традиції та національній культурі соціальної ринкової економіки. Специфіка розвитку інституту соціальної політики в Україні полягає в тому що інституційні зміни не впливають з попереднього досвіду відсутні (або значною мірою втрачені) традиції, звичаї функціонування соціальних інститутів в умовах ринку, несформовані суб'єкти, відсутня належна інфраструктура соціальних інститутів ринку тощо. Відтак цілком очевидно, що процеси трансформації інституту соціальної політики в Україні мають здійснюватися шляхом запозичення та імплементації ефективних систем і механізмів соціальної політики зарубіжних країн. [1, С. 13].

Таким чином, використання досвіду країн ЄС з великою практикою та країн, які нещодавно стали членами даного союзу є доцільним і для України.

Що стосується європейських соціальних стандартів, то в країнах ЄС історично виникло кілька різновидів теоретичних концепцій соціальної держави та кілька варіантів їх практичної реалізації з точки зору характеру взаємодії ринкової системи, інституту держави і громадянського суспільства. У результаті, сьогодні в Європі одночасно діють континентальна, англосаксонська та скандинавська моделі соціальних стандартів. Та, незважаючи на певні відмінності в соціальному розвитку європейських країн, усі ці моделі декларують відданість спільним гуманітарним цінностям інтересам і правам людини та прагнення відповідати моделі політики, яка отримала назву «Європейська соціальна модель» [1, С. 14].

Політика щодо соціального захисту має ґрунтуватися на таких принципах:

– персональна відповідальність найманих працівників, роботодавців, інших категорій працюючих і працездатних осіб за фінансове забезпечення прийняттого рівня соціального захисту;

– солідарна підтримка працюючим населенням і роботодавцями найменш захищених категорій населення та їхніх сімей;

– оптимальна підтримка (принцип субсидіарності), що визначає міру (межі) солідарної підтримки, фіксує її розмір і форми надання [2].

Згідно зі статтями Угоди [3] Сторони посилюють діалог та співробітництво щодо забезпечення гідної праці, політики зайнятості, безпечних та здорових умов праці, соціального діалогу, соціального захисту, соціального залучення, гендерної рівності та недискримінації.

Співробітництво у сферах, визначених цією Угодою, передбачає досягнення таких цілей [3]:

- покращення якості людського життя;
- протистояння спільним викликам, зокрема глобалізації та демографічним змінам;
- збільшення кількості та покращення якості робочих місць з гідними умовами праці;
- сприяння розвитку соціальної та юридичної справедливості у контексті реформування ринку праці;

- сприяння створенню на ринку праці таких умов, які б поєднували гнучкість та захищеність;

- сприяння впровадженню активних заходів на ринку праці та підвищення ефективності служб зайнятості з метою задоволення потреб на ринку праці;

- стимулювання розвитку ринків праці, що сприяють залученню малозабезпечених осіб;

- зменшення обсягів неформальної економіки шляхом трансформації нелегальної зайнятості;

- покращення рівня забезпечення охорони здоров'я та безпечних умов праці, зокрема шляхом проведення навчання і тренінгів з питань охорони здоров'я та безпеки праці, сприяння реалізації превентивних заходів, попередження ризиків великих аварій та управління токсичними хімічними речовинами, а також обмін доброю практикою та результатами досліджень в цій сфері;

- посилення рівня соціального захисту та модернізації систем соціального захисту, зокрема щодо якості, доступності та фінансової стабільності;

- скорочення бідності та посилення соціальної єдності;

- забезпечення гендерної рівності та рівних можливостей для чоловіків та жінок у сфері зайнятості, освіти та навчання, економічної та суспільної діяльності, а також у процесі прийняття рішень;

- подолання дискримінації в усіх її формах та проявах;
- посилення можливостей соціальних партнерів та сприяння соціальному діалогу.

Таким чином, на шляху досягнення гідного рівня соціальної політики нашої країни існує низка складних завдань, які потребують невідкладного вирішення. Першочерговими питаннями постають досягнення стандартів країн європейського союзу щодо оплати та безпеки праці, розвиток сфери охорони здоров'я, культури, освіти, соціального захисту та ін. Необхідною умовою здійснення зазначених реформ є сталий економічний розвиток держави.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Реформування соціальної політики в Україні: проблеми та перспективи : навч.-наук. вид. / авт. кол.: В. А. Скуратівський, В. П. Трощинський, П. К. Ситник та ін. ; за заг. ред. В. А. Скуратівського, В. П. Трощинського. – К.-Львів: НАДУ, 2012. – 368 с.

2. Колосовська І. Сучасні підходи у реформуванні соціальної політики держави як регулятора розвитку соціальної сфери / І. Колосовська // Ефективність державного управління: зб. наук. праць. – 2015. – Вип. 43. – С. 153-154.

3. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським Співтовариством з атомної енергії та їх державами-членами, з іншої сторони // Офіційний вісник України від 26.09.2014. – № 75. – Т. 1. – С. 83.

Ключові слова: соціальна політика, соціальні стандарти, умови праці, соціальні інститути, ринок праці, соціальний захист.

Key words: social policy, social standards, working conditions, social institutions, labor market, social protection.

Валентина Токарева,

доктор наук з державного управління, професор, проректор з науково-педагогічної роботи Донецького державного університету управління (м. Маріуполь)

АКАДЕМІЧНА МОБІЛЬНІСТЬ ЯК ПРІОРИТЕТ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ОСВИТИ